

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 298-75-02, 298-74-91, факс (044) 288-09-59
E-mail: rp@rp.gov.ua , сайт: <https://rp.gov.ua> , код згідно з ЄДРПОУ 00013540

29.12.2021 № 06-3242

На № _____ від _____

Президентіві України

Зеленському В. О.

Про результати аналізу

Вельмишановний Володимире Олександровичу!

На засіданні Рахункової палати 14.12.2021 розглянуто і затверджено Звіт про результати аналізу використання у 2020 році коштів, спрямованих на боротьбу з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками, і за підсумками обговорення прийнято рішення № 33-1.

Відповідно до пункту 3 рішення Рахункової палати інформуємо.

Стрімке поширення пандемії COVID-19 стало глобальним викликом для всіх країн світу, що вимагало швидких і ефективних рішень. В Україні результати боротьби з COVID-19 невтішні. За даними Державної служби статистики України, загальна кількість померлих від COVID-19 у 2020 році становила 21 284 особи, а у січні – жовтні 2021 року – 55 082. Загальна кількість смертей за десять місяців 2021 року перевищила аналогічний показник попереднього року на 15,7 відсотка. Згідно з оцінкою Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи Національної академії наук України COVID-19 став основним чинником, що прямо чи опосередковано вплинув на значне зростання загальної кількості померлих. За кількістю померлих від COVID-19 з початку пандемії Україна шоста в Європі та п'ятнадцята у світі, а в листопаді – грудні 2021 року – одна з перших у світі.

Слід зазначити, що у світі першочерговими заходами для запобігання поширенню пандемії визнано тестування і вакцинацію. Показники тестування і вакцинації в Україні є одними з найнижчих як на європейському континенті, так і у світі.

У 2020 році Уряд не здійснив закупівлю вакцини. Кошти на це у сумі 1,4 млрд грн виділено лише в грудні. Кампанію з вакцинації населення розпочато тільки з 24.02.2021, практично через рік після виявлення першого

хворого в Україні. Як наслідок, станом на 22 грудня цього року в Україні дві дози вакцини від COVID-19 отримано 31,8 відс. населення, тоді як в Європі – 60,3 відсотка. Тестування в Україні здійснено 38,2 відс. населення, у Європі – кожному жителю двічі.

Кабінетом Міністрів України неповною мірою враховано досвід оперативного здійснення заходів із запобігання поширенню та лікування „пташиного грипу” у 2006 році та „свинячого грипу” у 2009 році, зокрема, щодо:

- створення і використання мобілізаційного резерву, необхідних запасів медикаментів, інших матеріальних ресурсів на випадок пандемії для швидкого використання;

- дії на попередження, не чекаючи настання пандемії.

Прийняття Верховною Радою України Закону України від 13.04.2020 № 553 „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2020 рік” надало Кабінету Міністрів України додаткові фінансові й організаційні можливості оперативно вживати заходів щодо нейтралізації негативних наслідків поширення COVID-19 і підтримки економічної активності в країні.

За бюджетною програмою Міністерства фінансів України 3511380 „Фонд боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками” (далі – фонд COVID-19) централізовано 80,9 млрд грн, або 6,2 відс. усіх видатків державного бюджету у 2020 році. Кабінету Міністрів України надано право приймати за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету рішення про виділення коштів із фонду COVID-19 (у разі потреби з відкриттям нових бюджетних програм, включаючи трансферти місцевим бюджетам), скорочення видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету та їх спрямування до фонду COVID-19.

При цьому Кабінетом Міністрів України не використано всіх наявних можливостей для оперативного спрямування коштів на боротьбу з пандемією, зокрема із резервного фонду державного бюджету.

Станом на 01.01.2021:

- 2,5 млрд грн, або 3 відс. обсягу фонду COVID-19, Кабінетом Міністрів України не розподілено;

- 11,9 млрд грн, або 15,2 відс. із розподілених головним розпорядникам коштів фонду COVID-19, не використано.

Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2020 № 302 Порядок використання коштів фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками, є неефективним, що призвело до значних затримок на кожному з етапів

прийняття, погодження і реалізації урядових рішень, із яких деякі не мали належних фінансово-економічних розрахунків і обґрунтувань. Як наслідок – значна кількість перерозподілів уже виділених коштів.

Крім того, запроваджені Кабінетом Міністрів України порядки використання у 2020 році коштів фонду COVID-19 за окремими бюджетними програмами не забезпечили оперативного здійснення централізованих закупівель медичних виробів і обладнання для закладів охорони здоров'я, зокрема, внаслідок незатвердження Міністерством охорони здоров'я України порядку взаємодії з Державним підприємством „Медичні закупівлі України”. Погодження між міністерством і підприємством необхідних документів тривало до 3,5 місяців з дати прийняття рішень про виділення коштів.

У результаті закуплене у 2020 році обладнання заклади охорони здоров'я отримали із значним запізненням, зокрема апарати штучної вентиляції легень – у листопаді 2020 року – березні 2021 року, комп'ютерні томографи – у першому кварталі 2021 року.

Закупівля стаціонарних цифрових ангиографічних рентгенівських систем, зупинена в грудні 2020 року рішенням Антимонопольного комітету України, відбулася у жовтні 2021 року.

У 2020 році планувалося завершити проєкти з реконструкції, капітального ремонту приймальних відділень в опорних закладах охорони здоров'я у госпітальних округах за рахунок 1,7 млрд грн коштів фонду COVID-19. На початок 2021 року не реалізовано жодного проєкту.

Доплати до заробітної плати медичним працівникам, що надають допомогу хворим на COVID-19, які Кабінет Міністрів України встановив у червні 2020 року, отримали у 2020 році понад 107 тис. лікарів і майже 218 тис. осіб середнього медичного персоналу. Доплати мали виплачуватися щомісяця упродовж вересня – грудня. Із 192 закладів охорони здоров'я, які належать до сфери управління Міністерства охорони здоров'я України, 53 заклади, або 27,6 відс. загальної кількості, почали виплати з вересня, 125 закладів, або 65,1 відс., – з жовтня, 14 закладів, або 7 відс., – лише з листопада.

Національна служба здоров'я України і Міністерство охорони здоров'я України не забезпечили належного моніторингу здійснення доплат до заробітної плати медичним працівникам, що призвело до суттєвих диспропорцій. Так, для 43 відс. усіх отримувачів доплати до заробітної плати становили менше 9,8 тис. грн і лише для 1 відс. (переважно адміністративний персонал медичних закладів) – більше 179,5 тис. гривень. Значна кількість лікарів, які надавали медичну допомогу хворим на COVID-19, отримували доплати до заробітної плати менші за 300 відсотків. У різних закладах охорони здоров'я середній розмір доплат становив від 33 до 300 відсотків.

За умов недостатності у розпал пандемії кваліфікованих медичних працівників у центрах екстреної медичної допомоги до роботи в бригадах

екстреної (швидкої) медичної допомоги, що виїжджають до пацієнтів, залучалися молодші медичні сестри (санітарки). Оскільки у Типовому положенні про бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1114, не передбачено, що до складу таких бригад можуть входити молодші медичні сестри (санітарки), в окремих випадках додаткову доплату до 300 відс. заробітної плати їм не виплачували.

Через відсутність належно облаштованих приміщень, ліцензій на право провадження діяльності з використання джерел іонізуючого випромінювання закуплене обладнання (рентгенівські системи, комп'ютерні томографи, апарати ультразвукової діагностики, лабораторне обладнання й устаткування, термоконтейнери) більше 4 – 8 місяців не вводилося в експлуатацію.

Обладнання для забезпечення подачі кисню і концентратори кисню тривалий час не використовувались, роботи з монтажу систем киснепостачання здійснювались без затвердженої проєктно-кошторисної документації.

При здійсненні аналізу опрацьовано інформацію, отриману на запити від 40-ка центральних органів виконавчої влади і місцевих державних адміністрацій та 626-ти закладів охорони здоров'я. До проведення цього заходу залучено усі територіальні управління Рахункової палати, контрольні групи яких виходили на 41 об'єкт контролю.

Виявлено, що окремі заклади охорони здоров'я при використанні у 2020 році коштів, спрямованих на боротьбу з COVID-19, допустили неефективне управління бюджетними коштами – 623,4 млн грн, нерезультативне використання – 243,1 млн грн, неекономне використання – 36,6 млн грн, використання з порушенням законодавства – 679,6 млн гривень.

За результатами аналізу Кабінету Міністрів України і Міністерству охорони здоров'я надано відповідні рекомендації.

Рішення Рахункової палати від 14.12.2021 № 33-1 і Звіт про результати аналізу використання у 2020 році коштів, спрямованих на боротьбу з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками, надіслано Верховній Раді України, Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування і Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, а також 23 об'єктам контролю.

З повагою

Голова

В. В. Пацкан